

XIII congrés de MITJANS de COMUNICACIÓ

Radiografia mediàtica no autoritzada

El XIII Congrés de Mitjans dels Premis Octubre ha estat un viatge cap a tot allò que no ha estat revisat en la història periodística de la transició. La visió esmolada d'alguns protagonistes mediàtics ha dibuixat una radiografia del període en molts punts contrària a l'oficial.

Ides preconcebudes sobre la vivència mediàtica en un període històric que, a tothom, se'ns ha venut com a modèlic i heroic. Això és el que dominava entre el públic –jove i no tan jove– que assistia al XIII Congrés de Mitjans “Mites, silencis i aventures, els mitjans de comunicació en la transició”. Aquest, que no podia ser més explícit, era el títol de les jornades sobre comunicació. El congrés, coordinat

pels professors de periodisme de les universitats de Barcelona i València, Joan Manuel Tresserras, Maria Corominas i Josep Lluís Gómez Mompert, es va dedicar a desmuntar determinats mites, a destapar altres silencis i a evocar aventures ben poc conegudes.

La transició afavoria Madrid. “La transició li va anar bé, a Madrid, però contràriament no li va anar bé a Barce-

lona”, va dir en obrir el congrés Joan Manuel Tresserras, membre del Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC), en referència a la manera com la democràcia va provocar una “institucionalització de la cultura” que va llevar força a una Catalunya que tenia un forta escena cultural pròpia i que, en canvi, va injectar un considerable poder estètic a un Madrid que, si bé no tenia escena de res, concentrava tot el poder

polític que més havia capitalitzat la transició.

La informació, i els mitjans de comunicació, ajudaren a consolidar aquest traspàs d'influència i de recursos. Per contrarestar-ho, ara Tresserras va proposar "una revolució tranquil·la de les classes populars" que, en l'àmbit dels mitjans de comunicació, hauria de concretar-se en "l'exigència al sector públic d'una major inversió en des governamentització de la informació i d'una reestructuració del mapa dels mitjans privats". Va mostrar la seua esperança en una futura llei de l'audiovisual que hau-

de revistes i periòdics encetats en la convulsa transició valenciana, marcada, com tothom sap, per "la batalla de València", un enfrontament polititzat en què els mitjans de comunicació –inclòs el més instigador, *Las Provincias*– van tenir "menys influència del que sembla" si ho comparem amb els individus i grups "que finançaven el conflicte".

Si bé a les Illes la transició no va fer desaparèixer l'esperit del franquisme de cap manera, el periodista català Josep Maria Huertas Claveria va recordar la gran quantitat de mitjans del Principat que, després dels anys de la transició, de-

qualsevol cosa –l'humor, el sexe, la ironia àcida– podia dur implícit l'atac violent, la censura editorial o la més severa pressió política. Pot recordar-se com una època esperançadora, però no, per a la professió, com una època potencialment més agradable que la d'avui.

La periodista Rosa Solbes va recordar l'autodidactisme dels informadors (cosa inimaginable al segle XXI), i el subdelegat d'*El País* a València, Adolf Beltran, va assenyalar que la penetració de capital extern en la propietat dels mitjans publicats al País Valencià és absoluta. Tots parlaren d'una pèrdua d'oportunitats

En la imatge de l'esquerra, els periodistes Antoni Serra Bauçà, Regina Farré, Josep Lluís Gómez Mompert –responsables dels estudis de periodisme a la Universitat de València– i J.J. Pérez Benlloch –un clàssic vivent de la història mediàtica valenciana– parlen sobre periodisme i llibertat. En la imatge d'aquesta pàgina, d'esquerra a dreta, Sebastià Serra, Huertas Claveria –sempre molt impactant–, Francesc Martínez i Joan Manuel Tresserras obren foc en la primera taula del congrés, que va dur per títol "El paper dels mitjans a la transició".

ria de preservar, per damunt de tot, els drets d'aquestes "classes populars".

Una altra de les afirmacions que va sorprendre el públic va venir de la boca del professor de periodisme Francesc Martínez: "El País Valencià de la transició va viure moltes i molt actives iniciatives periodístiques –cosa que la major part dels assistents desconeixien–, però, en canvi, cap no va quallar." Dos, tres anys, aquest va ser el període característic de durada

saparegueren. "Eren empreses molt febles, i cap no estava preparada per enfrontar els importants canvis tecnològics que ha requerit la professió", explicava Huertas. Era una època de periodistes solidaris i compromesos políticament, conceptes que s'han sacrificat en nom d'una "professionalitat" cada vegada més tecnocràtica. De qualsevol manera, no hi ha dubte: era un temps més difícil i esgotador que el d'avui, ple de concessions, on

–per ingenuïtat i pels càlculs professionals erronis– en uns anys en què tot semblava possible; però estigueren d'acord que mitjans petits, moltes vegades comarcals –Montserrat Minobis, directora de Catalunya Ràdio, va insistir-hi–, són alguns dels que, al llarg dels anys, han donat millor exemple de la recuperació de la llengua i la cultura pròpies.

Joan M. Oleaque